

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.9.2020
COM(2020) 571 final

2020/0262 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των
εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή
μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία**

{SEC(2020) 302 final} - {SWD(2020) 183 final} - {SWD(2020) 184 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Ο καρκίνος, ανεξαρτήτως του αν συνδέεται με την εργασία ή όχι, είναι η δεύτερη κύρια αιτία θνησιμότητας στις χώρες της ΕΕ μετά τα καρδιαγγειακά νοσήματα και αντιστοιχεί στο ένα τέταρτο περίπου όλων των θανάτων¹. Αναγνωρίζεται ως ένας από τους κυριότερους παράγοντες πρόωρων θανάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχει αντίκτυπο όχι μόνο στην ατομική υγεία και στην οικογενειακή ζωή αλλά και στα εθνικά συστήματα υγείας, καθώς και στα κοινωνικά συστήματα, στους κρατικούς προϋπολογισμούς και στην παραγωγικότητα και την ανάπτυξη της οικονομίας.

Ως εκ τούτου, η ενίσχυση της καταπολέμησης του καρκίνου αποτελεί επείγουσα προτεραιότητα για την ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, όπως ανακοίνωσε η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. von der Leyen στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της², η Επιτροπή θα παρουσιάσει πριν από το τέλος του 2020 ένα ευρωπαϊκό σχέδιο για τη μείωση της ταλαιπωρίας που προκαλεί η νόσος και τη στήριξη των κρατών μελών για τη βελτίωση του ελέγχου και της περίθαλψης του καρκίνου, ώστε να εξασφαλιστεί δικαιότερη πρόσβαση στη θεραπεία σε ολόκληρη την ΕΕ.

Ο καρκίνος είναι επίσης η πρώτη αιτία των θανάτων που συνδέονται με την εργασία στην ΕΕ³: το 52 % των ετήσιων θανάτων που συνδέονται με την εργασία αποδίδεται επί του παρόντος σε μορφές καρκίνου που συνδέονται με την εργασία, σε σύγκριση με ποσοστό 24 % που αποδίδεται σε καρδιαγγειακά νοσήματα, 22 % που αποδίδεται σε άλλες παθήσεις και 2 % που αποδίδεται σε τραυματισμούς. Η αντιμετώπιση του επαγγελματικού καρκίνου μέσω αυτής και άλλων πρωτοβουλιών θα αποτελέσει επίσης αναπόσπαστο μέρος του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου. Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί ειδικότερα στη βελτίωση της προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων μέσω του περιορισμού της επαγγελματικής έκθεσης σε τρεις καρκινογόνες ουσίες ή ομάδες ουσιών (στο εξής: ουσίες), στην παροχή περισσότερης σαφήνειας για τους εργαζομένους, τους εργοδότες και τους αρμόδιους για την επιβολή της νομοθεσίας φορείς, καθώς και στην εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους οικονομικούς φορείς.

Η πρόταση εντάσσεται στο πλαίσιο μιας άνευ προηγουμένου κρίσης για την ΕΕ και τον κόσμο. Η πανδημία του Covid-19 έχει σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία, την οικονομία και την κοινωνία που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η πανδημία εξηγεί επίσης τη σημασία που έχουν οι προβληματισμοί για την υγεία και την ασφάλεια στους χώρους εργασίας, ιδίως για όσους βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της αντιμετώπισης της κρίσης. Αποτελεί ένα ακόμη κίνητρο για την ενίσχυση των προσπάθειών για την προστασία των εργαζομένων και των

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Cancer_statistics#Deaths_from_cancer

² Μια Ένωση που επιδιώκει περισσότερα – Το πρόγραμμά μου για την Ευρώπη, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_el.pdf

³ EU-OSHA (2017), Διεθνής σύγκριση του κόστους των ατυχημάτων και των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία, διατίθεται στη διεύθυνση: <https://osha.europa.eu/el/publications/international-comparison-cost-work-related-accidents-and-illnesses/view>

κοινωνιών από όλους τους πιθανούς επαγγελματικούς κινδύνους, γεγονός που έχει θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση και την οικονομία.

Προκειμένου να οικοδομηθεί μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη μετά την κρίση και παράλληλα με την ανάκαμψη της οικονομίας της ΕΕ, απαιτούνται συνεχείς βελτιώσεις προς την κατεύθυνση της ασφαλέστερης και υγιέστερης εργασίας για όλους. Επιπλέον, όπως περιγράφεται στην ανακοίνωση «Μια ισχυρή Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις»⁴, τα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων πρέπει να συμβαδίζουν με ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών, οικονομικών και τεχνολογικών εξελίξεων και παράλληλα να διασφαλίζεται συνεχής προστασία από τους παραδοσιακούς κινδύνους.

Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή έχει ήδη δεσμευτεί να επανεξετάσει τη στρατηγική για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, ώστε να μελετήσει, μεταξύ άλλων, την έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες, με στόχο τη διαφύλαξη των ευρωπαϊκών υψηλών προτύπων ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας ευρωπαϊκών δικαιωμάτων⁵, ο οποίος διακηρύχθηκε από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στο πλαίσιο της κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη δίκαιη απασχόληση και την ανάπτυξη στις 17 Νοεμβρίου 2017, κατοχυρώνει το δικαίωμα των εργαζομένων σε υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας, περιλαμβανομένης της προστασίας από καρκινογόνους παράγοντες. Στην ανακοίνωσή της «Ασφαλέστερη και υγιέστερη εργασία για όλους»⁶, η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει να επενδύει στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία και έχει δεσμευτεί να ενισχύσει την καταπολέμηση του επαγγελματικού καρκίνου μέσω νομοθετικών προτάσεων. Η πρόσφατη ανανέωση της συμφωνίας του χάρτη πορείας για τους καρκινογόνους παράγοντες⁷, η οποία υπογράφηκε στο Ελσίνκι στις 28 Νοεμβρίου 2019, αποδεικνύει επίσης ότι πολλοί ενδιαφερόμενοι διατηρούν τη δέσμευσή τους στη βελτίωση της προστασίας των εργαζομένων από την έκθεση σε καρκινογόνους ουσίες.

Με σκοπό να συμβάλει περαιτέρω στη βελτίωση της προστασίας των εργαζομένων, η Επιτροπή συνεχίζει τη διαδικασία της για την επικαιροποίηση της οδηγίας για τους καρκινογόνους και τους μεταλλαξιογόνους παράγοντες (στο εξής: οδηγία)⁸, ώστε να συμβαδίσει με τις νέες επιστημονικές και τεχνικές εξελίξεις και να ληφθούν υπόψη οι γνώμες των ενδιαφερομένων. Δυνάμει του άρθρου 16 της οδηγίας, θα καθοριστούν οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης (OEL), βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων, για όλους εκείνους τους καρκινογόνους ή

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Μια ισχυρή Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις», COM(2020) 14 final, διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0014>

⁵ Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, Νοέμβριος 2017, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_el.pdf

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ασφαλέστερη και υγιέστερη εργασία για όλους – Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας και της πολιτικής της ΕΕ για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία», COM(2017) 12 final, διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0012>
⁷ <https://roadmaponcarcinogens.eu/about/the-roadmap/>

⁸ Οδηγία 2004/37/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0037>

μεταλλαξιογόνους παράγοντες για τους οποίους αυτό είναι δυνατό, στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1, το παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας δύναται να τροποποιηθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 153 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), δηλαδή τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

Τα τελευταία έτη, η Επιτροπή πρότεινε τρεις οδηγίες για την τροποποίηση της οδηγίας. Οι τρεις αυτές οδηγίες εκδόθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2017⁹, τον Ιανουάριο του 2019¹⁰ και τον Ιούνιο του 2019¹¹. Αυτές οι τρεις αναθεωρήσεις, που αφορούσαν 26 ουσίες, έδωσαν τη δυνατότητα, μεταξύ άλλων, να αναθεωρηθούν δύο υφιστάμενες OEL, να καθοριστούν 22 νέες OEL και να προστεθεί η ένδειξη «δέρμα»¹² για τις υπόλοιπες δύο (χωρίς να οριστούν OEL).

Με σκοπό να προτείνει την παρούσα τέταρτη τροποποίηση της οδηγίας, η Επιτροπή πραγματοποίησε διαβούλευση σε δύο στάδια με τους κοινωνικούς εταίρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο τον Ιούλιο¹³ και τον Νοέμβριο του 2017¹⁴, σύμφωνα με το άρθρο 154 της ΣΛΕΕ. Τόσο οι οργανώσεις εργαζομένων όσο και οι οργανώσεις εργοδοτών επιβεβαίωσαν ότι οι τρεις ακόλουθες ουσίες έχουν ιδιαίτερη σημασία για την προστασία των εργαζομένων και ενθάρρυναν την Επιτροπή να συνεχίσει το προπαρασκευαστικό της έργο για την καθιέρωση OEL για τους συγκεκριμένους καρκινογόνους παράγοντες προτεραιότητας:

- ακρυλονιτρίλιο
- ενώσεις του νικελίου
- βενζόλιο

Ο κατάλογος αυτός επιβεβαιώθηκε εκ νέου από τις αρχές των κρατών μελών, τις οργανώσεις εργοδοτών και τις οργανώσεις εργαζομένων στο πλαίσιο της τριμερούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ασφάλεια και την Υγεία στον Χώρο Εργασίας (ACSH) μέσω της ειδικής

⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/2398 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017L2398>

¹⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2019/130 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Ιανουαρίου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0130>

¹¹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/983 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0983>

¹² Η ένδειξη «δέρμα» επισημαίνει το ενδεχόμενο σημαντικής διείσδυσης μέσω του δέρματος.

¹³ Έγγραφο διαβούλευσης της 26.7.2017, Πρώτη φάση διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους δυνάμει του άρθρου 154 της ΣΛΕΕ σχετικά με τις αναθεωρήσεις της οδηγίας 2004/37/ΕΚ για την ένταξη δεσμευτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης για πρόσθετους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, C(2017) 5191 final.

¹⁴ Έγγραφο διαβούλευσης της 10.11.2017, Δεύτερη φάση διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους δυνάμει του άρθρου 154 της ΣΛΕΕ σχετικά με τις αναθεωρήσεις της οδηγίας 2004/37/ΕΚ για την ένταξη δεσμευτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης για πρόσθετους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, C(2017) 7466 final.

της ομάδας εργασίας για τις χημικές ουσίες (WPC). Σύμφωνα με την εντολή της, η WPC συμμετέχει ενεργά, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, στη σύσταση προτεραιοτήτων για νέες ή αναθεωρημένες επιστημονικές αξιολογήσεις.

Περισσότεροι από ένα εκατομμύριο εργαζόμενοι εκτίθενται επί του παρόντος στο ακρυλονιτρίλιο, στις ενώσεις του νικελίου και στο βενζόλιο. Αν δεν αναληφθεί δράση σε επίπεδο ΕΕ, οι εργαζόμενοι αυτοί θα εξακολουθήσουν να διατρέχουν κίνδυνο προσβολής από καρκίνο ή εμφάνισης άλλων σοβαρών προβλημάτων υγείας. Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες χρήσεις των τριών αυτών ουσιών και του τρόπου με τον οποίο επηρεάζουν τους εργαζομένους, καθώς και τους συγκεκριμένους τομείς στους οποίους οι εργαζόμενοι εκτίθενται σε αυτές παρέχονται στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση.

Η οδηγία ορίζει έναν αριθμό γενικών ελάχιστων απαιτήσεων για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της έκθεσης στο σύνολο των καρκινογόνων και μεταλλαξιογόνων παραγόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Οι εργοδότες πρέπει να προσδιορίζουν και να αξιολογούν τους κινδύνους, για τους εργαζομένους, που συνδέονται με την έκθεση σε συγκεκριμένους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στον χώρο εργασίας και πρέπει να προλαμβάνουν την έκθεση όταν υφίστανται κίνδυνοι. Στις περιπτώσεις όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό, απαιτείται η υποκατάσταση με μη επικίνδυνη ή λιγότερο επικίνδυνη διεργασία ή χημικό παράγοντα. Αν η υποκατάσταση δεν είναι τεχνικά εφικτή, οι χημικοί καρκινογόνοι παράγοντες πρέπει, στον βαθμό που αυτό είναι τεχνικά εφικτό, να παρασκευάζονται και να χρησιμοποιούνται εντός κλειστού συστήματος, ώστε να αποτρέπεται η έκθεση. Στις περιπτώσεις όπου αυτό δεν είναι τεχνικά εφικτό, η έκθεση των εργαζομένων πρέπει να περιορίζεται στο χαμηλότερο επίπεδο που είναι τεχνικά εφικτό. Αυτή είναι η υποχρέωση ελαχιστοποίησης δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφοι 2 και 3 της οδηγίας.

Πέραν αυτών των γενικών ελάχιστων απαιτήσεων, η οδηγία ορίζει με σαφήνεια ότι ο καθορισμός OEL για την έκθεση διά της εισπνοής σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες για τους οποίους κάτι τέτοιο είναι εφικτό αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του μηχανισμού για την προστασία των εργαζομένων¹⁵. Ωστόσο, αντίστοιχες τιμές πρέπει να οριστούν και για τους χημικούς παράγοντες για τους οποίους δεν υφίστανται τέτοιες τιμές, και πρέπει να αναθεωρούνται κάθε φορά που αυτό καθίσταται δυνατόν με βάση τα νεότερα επιστημονικά δεδομένα¹⁶. Οι OEL για συγκεκριμένους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες ορίζονται στο παράρτημα III της οδηγίας.

Ο περιορισμός της έκθεσης σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στον χώρο εργασίας μέσω του καθορισμού OEL σε επίπεδο ΕΕ συμβάλλει αποτελεσματικά στην πρόληψη των κρουσμάτων και των θανάτων από καρκίνο, καθώς και άλλων σημαντικών προβλημάτων υγείας που δεν συνδέονται με τον καρκίνο και προκαλούνται από τις εν λόγω ουσίες. Συνεπώς, βελτιώνει την προστασία των εργαζομένων αυξάνοντας τη διάρκεια, την ποιότητα και την παραγωγικότητα του εργασιακού βίου των Ευρωπαίων εργαζομένων και διασφαλίζοντας παρόμοιο ελάχιστο επίπεδο προστασίας σε ολόκληρη την ΕΕ, συμβάλλει σε

¹⁵ Άρθρο 1 παράγραφος 1 και αιτιολογική σκέψη 13 της οδηγίας.

¹⁶ Άρθρο 16 παράγραφος 1 και αιτιολογική σκέψη 13 της οδηγίας.

αυξημένη παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα στην ΕΕ και ενισχύει την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις.

Οι διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των επιστημονικών δεδομένων, επιβεβαιώνουν την ανάγκη να συμπληρωθεί το παράρτημα ΙΙΙ με νέες ή αναθεωρημένες OEL για τις τρεις προαναφερθείσες καρκινογόνες ουσίες. Επιβεβαιώνουν επίσης την ανάγκη να διατηρηθούν ή να προστεθούν ενδείξεις «δέρμα» για το ακρυλονιτρίλιο και το βενζόλιο, καθώς και μια ένδειξη για «ευαισθητοποίηση του δέρματος»¹⁷ και του αναπνευστικού συστήματος»¹⁸ για τις ενώσεις του νικελίου.

Στη βάση αυτή, προτείνεται η λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τον καθορισμό OEL στο παράρτημα ΙΙΙ για το ακρυλονιτρίλιο και τις ενώσεις του νικελίου, και η αναθεώρηση της OEL για το βενζόλιο. Πέραν αυτών των OEL, προτείνεται επίσης να προστεθεί στο παράρτημα ΙΙΙ η ένδειξη «δέρμα» για το ακρυλονιτρίλιο, καθώς και ένδειξη για «ευαισθητοποίηση του δέρματος και του αναπνευστικού συστήματος» για τις ενώσεις του νικελίου. Επίσης, διατηρήθηκε η υφιστάμενη ένδειξη «δέρμα» για το βενζόλιο.

Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής

Η παρούσα πρωτοβουλία συνάδει με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε το 2017¹⁹, και ειδικότερα με τη 10η αρχή του η οποία κατοχυρώνει το δικαίωμα των εργαζομένων σε υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας. Ο καθορισμός νέων ή αναθεωρημένων OEL συμβάλλει στην υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

Η παρούσα πρωτοβουλία συνάδει επίσης με την ανακοίνωση «Ασφαλέστερη και υγιέστερη εργασία για όλους»²⁰, στην οποία η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει να επενδύει στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία και έχει δεσμευτεί να ενισχύσει την καταπολέμηση του επαγγελματικού καρκίνου μέσω νομοθετικών προτάσεων.

Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης

Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου

Στις πολιτικές της κατευθύνσεις για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή²¹, η πρόεδρος κ. von der Leyen αναγνώρισε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να κάνει πολύ περισσότερα για τον καρκίνο και δεσμεύτηκε να προωθήσει ένα ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου. Στις 4 Φεβρουαρίου 2020 η Επιτροπή ξεκίνησε διαβούλευση σε όλη την ΕΕ σχετικά με το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου επ' ευκαιρία μιας διάσκεψης με τίτλο

¹⁷ Η ένδειξη για «ευαισθητοποίηση του δέρματος» σημαίνει ότι η έκθεση σε μια ουσία μπορεί να προκαλέσει ανεπιθύμητες δερματικές αντιδράσεις.

¹⁸ Η ένδειξη για «ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού συστήματος» σημαίνει ότι η έκθεση σε μια ουσία διά της εισπνοής μπορεί να προκαλέσει ανεπιθύμητες αντιδράσεις στο αναπνευστικό σύστημα.

¹⁹ Βλ. υποσημείωση 5.

²⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ασφαλέστερη και υγιέστερη εργασία για όλους – Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας και της πολιτικής της ΕΕ για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία», COM(2017) 12 final, διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0012>

²¹ Βλ. υποσημείωση 2.

«Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου: Ας αγωνιστούμε για περισσότερα», η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου θα διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις πυλώνες: πρόληψη, έγκαιρη διάγνωση, θεραπεία και περίθαλψη παρακολούθησης. Η παρούσα πρόταση αφορά τους στόχους του πυλώνα πρόληψης, όπως είναι τα μέτρα για τη μείωση των παραγόντων περιβαλλοντικού κινδύνου, για παράδειγμα της ρύπανσης και της έκθεσης σε χημικές ουσίες, και ιδίως τη μείωση της έκθεσης σε καρκινογόνους παράγοντες στον χώρο εργασίας.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ

Οι στόχοι της πρωτοβουλίας συνάδουν επίσης με το άρθρο 2 (δικαίωμα στη ζωή) και το άρθρο 31 (δικαίωμα σε δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας) του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Κανονισμός REACH

Ο κανονισμός REACH²², ο οποίος τέθηκε σε ισχύ το 2007, ενοποίησε και εξέλιξε διάφορα μέρη της νομοθεσίας της ΕΕ για τα χημικά προϊόντα, περιλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την αξιολόγηση κινδύνων και με τη θέσπιση μέτρων διαχείρισης του κινδύνου. Ο εν λόγω κανονισμός καθιερώνει μεταξύ άλλων δύο διακριτές κανονιστικές προσεγγίσεις σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες συνίστανται στην επιβολή περιορισμών και στην αδειοδότηση. Η επιβολή περιορισμών παρέχει στην ΕΕ τη δυνατότητα να επιβάλλει όρους στην παρασκευή, τη διάθεση στην αγορά και/ή τη χρήση μιας ουσίας σε καθαρή μορφή, σε μείγμα ή σε αντικείμενο, ο δε σκοπός της αδειοδότησης είναι να διασφαλίζει ότι ελέγχεται επαρκώς ο κίνδυνος ορισμένων ουσιών που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία (SVHC) ενώ παράλληλα προωθείται η σταδιακή αντικατάσταση από κατάλληλες εναλλακτικές οικονομικώς και τεχνικώς βιώσιμες ουσίες²³.

Οι εφαρμοστέες διατάξεις στο πλαίσιο του κανονισμού REACH σχετικά με την αδειοδότηση και/ή την επιβολή περιορισμών στις χημικές ουσίες που εξετάζονται στην παρούσα πρόταση είναι οι εξής:

- Επιβολή περιορισμού: στη διάθεση στην αγορά και τη χρήση του βενζολίου και των μειγμάτων του με λιγοστές εξαιρέσεις, στη διάθεση στην αγορά και τη χρήση του νικελίου και των ενώσεών του σε κοσμήματα και είδη που προορίζονται για επαφή με το δέρμα, στη διάθεση στην αγορά ή τη χρήση του ακρυλονιτριλίου και των μειγμάτων του για πώληση στο ευρύ κοινό.
- Αδειοδότηση: καμία από αυτές τις ουσίες δεν υπόκειται σε αδειοδότηση δυνάμει του κανονισμού REACH.

²² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32006R1907>

²³ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Γενική έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη λειτουργία του κανονισμού REACH και επανεξέταση ορισμένων στοιχείων – Συμπεράσματα και δράσεις». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116>

Η οδηγία και ο κανονισμός REACH είναι, από νομική άποψη, αμοιβαία συμπληρωματικά. Η οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία²⁴ θεσπίζει τις βασικές αρχές της πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων και της προστασίας από αυτούς και εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων. Η οδηγία προβλέπει ότι εφαρμόζεται χωρίς να θίγει τις εθνικές ή ενωσιακές, υφιστάμενες ή μελλοντικές διατάξεις οι οποίες ευνοούν ακόμη περισσότερο την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων κατά την εργασία. Βάσει του άρθρου 16 της οδηγίας-πλαισίου για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία εκδόθηκε μια σειρά επιμέρους οδηγιών στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία (περιλαμβανομένης της οδηγίας). Ο κανονισμός REACH αναφέρει επίσης ότι εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της νομοθεσίας περί προστασίας των εργαζομένων, στην οποία περιλαμβάνεται και η οδηγία.

Στο πλαίσιο της συμπληρωματικής λειτουργίας της οδηγίας και του κανονισμού REACH, είναι σκόπιμο να προταθούν οριακές τιμές δυνάμει της οδηγίας για τους ακόλουθους λόγους:

- Η οδηγία καλύπτει κάθε χρήση καρκινογόνου ή μεταλλαξιογόνου παράγοντα στον χώρο εργασίας κατά τη διάρκεια ολόκληρου του κύκλου ζωής του, καθώς και την έκθεση των εργαζομένων σε αυτούς τους παράγοντες που εκλύονται στο πλαίσιο οποιασδήποτε εργασιακής δραστηριότητας, είτε παράγονται σκόπιμα είτε όχι, και ανεξαρτήτως του αν διατίθενται ή όχι στην αγορά.
- Η εκτίμηση κινδύνων που διενεργείται από τους εργοδότες δυνάμει της οδηγίας 2004/37/ΕΚ συνδέεται με τον εκάστοτε χώρο εργασίας και την εκάστοτε διεργασία και πρέπει να λαμβάνει επίσης υπόψη τη συνολική έκθεση των εργαζομένων, κατά τη διάρκεια των καθημερινών εργασιακών τους δραστηριοτήτων, σε όλους τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες που υφίστανται στον χώρο εργασίας.
- Οι OEL για καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες καθορίζονται μέσω ενδεδειγμένης διαδικασίας —η οποία σε τελικό στάδιο καταλήγει στον συννομοθέτη για έγκριση— βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων, και διαβούλευσης με τους ενδιαφερομένους.
- Οι OEL αποτελούν σημαντικό στοιχείο της οδηγίας και της γενικότερης προσέγγισης όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία για τη διαχείριση των χημικών κινδύνων.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

Νομική βάση

Το άρθρο 153 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο «δύνανται να θεσπίζουν, στους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως θ) της παραγράφου 1 [του άρθρου 153 της ΣΛΕΕ], μέσω οδηγιών, τις ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες εφαρμόζονται σταδιακά, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών και των τεχνικών ρυθμίσεων που υφίστανται σε κάθε κράτος μέλος. Στις οδηγίες αυτές αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών, οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων».

²⁴

[EE L 183 της 29.6.1989, σ. 1.](#)

Το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ αναφέρει ότι η Ένωση υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στον τομέα της «βελτίωσης, ιδιαιτέρως, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων».

Η οδηγία 2004/37/EK εκδόθηκε βάσει του άρθρου 153 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ με σκοπό τη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων. Το άρθρο 16 προβλέπει τη θέσπιση οριακών τιμών σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 153 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ για όλους εκείνους τους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες για τους οποίους αυτό είναι δυνατόν.

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι να ενισχύσει το επίπεδο προστασίας της υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ, υπό μορφή νέων ή αναθεωρημένων οριακών τιμών καθώς και ενδείξεων προσβαλλόμενων οργάνων στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας. Συνεπώς, το άρθρο 153 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ αποτελεί την ενδεδειγμένη νομική βάση για την πρόταση της Επιτροπής.

Σύμφωνα με το άρθρο 153 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, η βελτίωση, ιδιαιτέρως, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων αποτελεί πτυχή κοινωνικής πολιτικής επί της οποίας η ΕΕ και τα κράτη μέλη έχουν συντρέχουσες αρμοδιότητες.

Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Καθώς οι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιοι σε ολόκληρη την ΕΕ, ο ρόλος της Ένωσης στην υποστήριξη των κρατών μελών για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων είναι αδιαμφισβήτητος.

Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά το προπαρασκευαστικό έργο δείχνουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τον καθορισμό των οριακών τιμών για τους καρκινογόνους παράγοντες στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης²⁵. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη θεσπίσει δεσμευτικές οριακές τιμές που βρίσκονται στο ίδιο ή χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με τις τιμές που συστήνει η επιτροπή ACSH. Αυτό καταδεικνύει ότι η αποτελεσματική μονομερής λήψη μέτρων σε εθνικό επίπεδο είναι εφικτή όσον αφορά τον καθορισμό οριακών τιμών για τους εν λόγω χημικούς παράγοντες. Ωστόσο, υπάρχουν και πολλές περιπτώσεις όπου κράτη μέλη έχουν θεσπίσει οριακές τιμές που εξασφαλίζουν χαμηλότερο επίπεδο προστασίας της υγείας των εργαζομένων σε σχέση με την τιμή που προτείνεται στην παρούσα πρόταση. Σε ορισμένες άλλες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη δεν έχουν θεσπίσει οριακές τιμές για τους συγκεκριμένους καρκινογόνους παράγοντες. Επιπλέον, οι υφιστάμενες οριακές τιμές σε εθνικό επίπεδο διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους με αποτέλεσμα να διαμορφώνονται διαφορετικά επίπεδα προστασίας.

Υπό αυτές τις συνθήκες, δεν μπορούν να διασφαλιστούν μέσω μέτρων που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη και μόνο, ελάχιστες απαιτήσεις για την προστασία της υγείας του συνόλου των εργαζομένων της ΕΕ, σε όλα τα κράτη μέλη, από τους κινδύνους που προκύπτουν λόγω έκθεσης στους συγκεκριμένους καρκινογόνους παράγοντες.

²⁵

Βλ. πίνακα 3 στην εκτίμηση επιπτώσεων.

Τα διαφορετικά επίπεδα προστασίας μπορεί επίσης να αποτελούν κίνητρο για τις επιχειρήσεις να εγκαθιστούν τις μονάδες παραγωγής τους σε κράτη μέλη με χαμηλότερες απαιτήσεις. Σε κάθε περίπτωση, οι διαφορές στις απαιτήσεις που αφορούν το εργατικό δυναμικό έχουν αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα, διότι συνεπάγονται διαφορές κόστους για τους οικονομικούς φορείς. Αυτός ο αντίκτυπος στην ενιαία αγορά δύναται να μειωθεί με τη θέσπιση, σε επίπεδο ΕΕ, σαφών και συγκεκριμένων ελάχιστων απαιτήσεων για την προστασία των εργαζομένων στα κράτη μέλη.

Επομένως, η λήψη μέτρων σε επίπεδο ΕΕ για την επίτευξη των στόχων της παρούσας πρότασης είναι αναγκαία και σύμφωνη προς το άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΣΕΕ. Τροποποίηση της οδηγίας μπορεί να γίνει μόνο σε επίπεδο ΕΕ και κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους σε δύο στάδια (διοίκηση και εργατικό δυναμικό) σύμφωνα με το άρθρο 154 της ΣΛΕΕ.

Αναλογικότητα

Η παρούσα πρόταση συνιστά ένα βήμα προς την επίτευξη των στόχων που έχουν οριστεί για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας των εργαζομένων.

Όσον αφορά τις προτεινόμενες οριακές τιμές, έπειτα από εντατικές συζητήσεις με όλους τους ενδιαφερομένους (εκπρόσωποι οργανώσεων εργαζομένων, εκπρόσωποι οργανώσεων εργοδοτών και εκπρόσωποι κυβερνήσεων), λήφθηκαν υπόψη παράγοντες κοινωνικοοικονομικής σκοπιμότητας.

Σύμφωνα με το άρθρο 153 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, οι διατάξεις της παρούσας πρότασης δεν εμποδίζουν οποιοδήποτε κράτος μέλος να διατηρήσει ή να θεσπίσει αυστηρότερα μέτρα προστασίας, συμβατά προς τις Συνθήκες, υπό μορφή π.χ. χαμηλότερων οριακών τιμών. Το άρθρο 153 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αναθέτουν στη διοίκηση και στο εργατικό δυναμικό των επιχειρήσεων, κατόπιν κοινού αιτήματός τους, την ευθύνη της εφαρμογής των οδηγιών που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 153 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός των καθιερωμένων εθνικών μέτρων ρύθμισης του συγκεκριμένου τομέα.

Επομένως, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της ΣΕΕ, η παρούσα πρόταση δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.

Επιλογή της νομικής πράξης

Το άρθρο 153 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ ορίζει ότι οι ελάχιστες προδιαγραφές στον τομέα της προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων μπορούν να θεσπίζονται «μέσω οδηγιών».

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία²⁶ (αξιολόγηση REFIT) επισημαίνει ότι σε ολόκληρη την ΕΕ συνεχίζεται η παρασκευή χημικών ουσιών που έχουν ταξινομηθεί ως καρκινογόνοι και μεταλλαξιογόνοι παράγοντες. Σε αυτές εκτίθενται επίσης οι εργαζόμενοι στον τομέα της μεταποίησης και οι μεταγενέστεροι χρήστες. Από τα βασικά συμπεράσματα αυτής της αξιολόγησης προκύπτει ότι η οδηγία θεωρείται ιδιαίτερος σημαντική. Κατόπιν των ανησυχιών που διατυπώθηκαν από διάφορες ομάδες ενδιαφερομένων κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και στις εθνικές εκθέσεις εφαρμογής, θα πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη θέσπισης οριακών τιμών για περισσότερες ουσίες. Η τροποποίηση της οδηγίας μέσω του καθορισμού ή της αναθεώρησης των OEL για τρεις ουσίες αναμένεται να βελτιώσει τη διαχείριση των χημικών κινδύνων στο μέλλον, καθώς και την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Διαβούλευση σε δύο στάδια με τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους σύμφωνα με το άρθρο 154 της ΣΛΕΕ

Το 2017²⁷ η Επιτροπή διενήργησε διαβούλευση σε δύο στάδια με τους κοινωνικούς εταίρους σε επίπεδο ΕΕ, δυνάμει του άρθρου 154 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Το πρώτο στάδιο της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους ολοκληρώθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2017 και για την παρούσα πρωτοβουλία προσδιορίστηκαν τρεις ουσίες. Το δεύτερο στάδιο της διαβούλευσης ολοκληρώθηκε στις 22 Δεκεμβρίου 2017 και επιβεβαίωσε την ανάγκη εξέτασης αυτών των τριών ουσιών στο πλαίσιο της παρούσας πρωτοβουλίας.

Επ' ευκαιρία της εν λόγω διαβούλευσης κατέστη επίσης εφικτό να συγκεντρωθούν οι γνώμες των κοινωνικών εταίρων σχετικά με την πιθανή κατεύθυνση και το περιεχόμενο της δράσης της ΕΕ όσον αφορά την καθιέρωση και/ή την αναθεώρηση περαιτέρω δεσμευτικών OEL στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας, καθώς και σχετικά με τις μελλοντικές αναθεωρήσεις της οδηγίας.

Τα αποτελέσματα του πρώτου σταδίου της διαβούλευσης επιβεβαίωσαν ότι απαιτείται λήψη μέτρων σε επίπεδο ΕΕ, για να θεσπιστούν καλύτερες προδιαγραφές

²⁶ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «Ex-post evaluation of the European Union occupational safety and health Directives (REFIT evaluation)» [Εκ των υστέρων αξιολόγηση των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία (αξιολόγηση REFIT)]. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52017SC0010>

²⁷ Η εν λόγω διαβούλευση σε δύο στάδια καλύπτει την τρίτη και την τέταρτη (παρούσα πρωτοβουλία) αναθεώρηση της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, προκειμένου να εξοικονομηθεί χρόνος και να παραχθούν αποτελέσματα συντομότερα. Αυτό εξηγεί τον λόγο για τον οποίο η χρονική καθυστέρηση μεταξύ της διαβούλευσης και της παρούσας πρωτοβουλίας είναι μεγαλύτερη από τη συνήθη.

σε ολόκληρη την ΕΕ και να αντιμετωπιστούν οι καταστάσεις που συνεπάγονται έκθεση των εργαζομένων.

Οι τρεις οργανώσεις εργαζομένων²⁸ που ανταποκρίθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης αναγνώρισαν ομόφωνα τη σπουδαιότητα της υφιστάμενης νομοθεσίας και την ανάγκη λήψης περαιτέρω μέτρων. Συμφώνησαν, σε μεγάλο βαθμό, στα ζητήματα που περιγράφονται στο έγγραφο διαβούλευσης και επιβεβαίωσαν τη σπουδαιότητα που αποδίδουν στην προστασία των εργαζομένων από κινδύνους για την υγεία που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, τονίζοντας την ανάγκη διαρκούς εγγραφής νέων ή αναθεωρημένων OEL στο παράρτημα III.

Οι τέσσερις οργανώσεις εργοδοτών²⁹ που ανταποκρίθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης, υποστήριξαν τον στόχο της αποτελεσματικής προστασίας των εργαζομένων έναντι του επαγγελματικού καρκίνου, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού δεσμευτικών OEL σε επίπεδο ΕΕ. Όσον αφορά τα ζητήματα που προσδιορίζονται στο έγγραφο διαβούλευσης, οι εργοδότες υποστήριξαν κατ' αρχήν τις περαιτέρω αναθεωρήσεις της οδηγίας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Κατά την άποψή τους, δεσμευτικές OEL θα πρέπει να καθοριστούν μόνο για τις ουσίες προτεραιότητας. Η διαδικασία του καθορισμού OEL θα πρέπει να βασίζεται σε αξιόπιστα επιστημονικά στοιχεία, στην τεχνική και οικονομική τους σκοπιμότητα, στην εκτίμηση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων και στη γνωμοδότηση της τριμερούς ACSH.

Η δεύτερη φάση της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους περατώθηκε στις 22 Δεκεμβρίου 2017. Στο έγγραφο διαβούλευσης γι' αυτό το δεύτερο στάδιο εξετάστηκαν οι πιθανές κατευθύνσεις δράσης της ΕΕ για την προστασία των εργαζομένων από καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες.

Οι τρεις οργανώσεις εργαζομένων³⁰ που ανταποκρίθηκαν στο δεύτερο στάδιο της διαβούλευσης αναγνώρισαν τη σπουδαιότητα περαιτέρω βελτίωσης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, σύμφωνα με τις δράσεις που προτείνει η Επιτροπή και πέραν αυτών, με στόχο τη συνεχή αντιμετώπιση των κινδύνων που προκαλούνται από την έκθεση σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες. Επανέλαβαν την ανάγκη να επιτευχθεί ο στόχος καθορισμού 50 OEL για καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες έως το 2020.

²⁸ Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ETUC), Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Ανεξάρτητων Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (CESI) και Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Οικοδόμων και Εργατών Ξύλου (EFBWW).

²⁹ Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων (BusinessEurope), Ευρωπαϊκή Ένωση Βιοτεχνικών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (UEAPME), Ευρωπαίοι Εργοδότες της Χημικής Βιομηχανίας (ECEG) και Συμβούλιο Ευρωπαίων Εργοδοτών των βιομηχανιών μετάλλου, μηχανουργίας και τεχνολογίας (CEEMET).

³⁰ Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδικάτων Δημοσίων Υπηρεσιών (EPSU), Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ETUC) και Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Οικοδόμων και Εργατών Ξύλου (EFBWW).

Οι τέσσερις οργανώσεις εργοδοτών³¹ που ανταποκρίθηκαν στο δεύτερο στάδιο της διαβούλευσης επιβεβαίωσαν την υποστήριξή τους σε δράσεις που αποσκοπούν στην αποτελεσματική προστασία των εργαζομένων από τον επαγγελματικό καρκίνο, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού δεσμευτικών OEL σε επίπεδο ΕΕ, αλλά υπογράμμισαν την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι τιμές είναι αναλογικές και ότι η εφαρμογή τους είναι εφικτή από τεχνική άποψη. Παρότι οι εργοδότες θεώρησαν ότι τα κριτήρια της Επιτροπής για την ιεράρχηση των ουσιών είναι κατάλληλα, πρότειναν ειδικότερα να συμπεριληφθούν κριτήρια τεχνικής και οικονομικής σκοπιμότητας.

Από τις εν λόγω διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους προέκυψε ότι θα ήταν σκόπιμη η προσθήκη νέων ή αναθεωρημένων OEL για τους τρεις καρκινογόνους παράγοντες στο πλαίσιο μιας τέταρτης τροποποίησης της οδηγίας.

Διαβούλευση με τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στον Χώρο Εργασίας (ACSH)

Η ACSH απαρτίζεται από τρία τακτικά μέλη ανά κράτος μέλος τα οποία εκπροσωπούν τις εθνικές κυβερνήσεις, τις οργανώσεις των εργαζομένων και τις οργανώσεις των εργοδοτών. Η γνώμη της ζητείται σε τακτική βάση. Διατυπώνει γνωμοδοτήσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση της πρότασης της Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή της Επιτροπής Αξιολόγησης Κινδύνων (RAC) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA) καθώς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες και παράγοντες σκοπιμότητας.

Η ACSH διατύπωσε γνωμοδοτήσεις για το ακρυλονιτρίλιο³², τις ενώσεις του νικελίου³³ και το βενζόλιο³⁴ στο πλαίσιο της παρούσας τέταρτης αναθεώρησης της οδηγίας. Η ACSH προτείνει ως πιθανές προσεγγίσεις για αυτές τις χημικές ουσίες μία ή περισσότερες δεσμευτικές OEL με πρόσθετες ενδείξεις για όλες τις ουσίες. Αν και στο πλαίσιο της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες δεν προτείνονται βιολογικές οριακές τιμές, η ACSH συμφώνησε με τη χρησιμότητα της βιολογικής παρακολούθησης του βενζολίου και με τη βιολογική οριακή τιμή για το ακρυλονιτρίλιο όπως προτάθηκε από τη RAC.

Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας

Κατά την αναθεώρηση ή τον καθορισμό νέων οριακών τιμών δυνάμει της οδηγίας, η Επιτροπή ακολουθεί συγκεκριμένη διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει την αναζήτηση επιστημονικών συμβουλών και τη διαβούλευση με την ACSH. Η ύπαρξη αξιόπιστης

³¹ Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων (BusinessEurope), Ευρωπαϊκή Ένωση Βιοτεχνικών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (UEAPME), Ευρωπαίοι Εργοδότες της Χημικής Βιομηχανίας (ECEG) και Συμβούλιο Ευρωπαίων Εργοδοτών των βιομηχανιών μετάλλου, μηχανουργίας και τεχνολογίας (CEEMET).

³² Διατίθεται στη διεύθυνση: https://circabc.europa.eu/sd/a/df365d23-26f3-4266-8a55-4b60f631506e/Doc.1050-19-EN%20ACSH%20WPC_CMD_Opinion_acrylonitrile%20Adopted%2004062019.pdf

³³ Διατίθεται στη διεύθυνση: https://circabc.europa.eu/sd/a/4748ba6a-59aa-4349-9baa-f85dc59a4ed3/Doc.1054-19-EN_ACSH%20WPC_CMD_draft_Opinion_nickel%20rev-clean.pdf

³⁴ Διατίθεται στη διεύθυνση: https://circabc.europa.eu/sd/a/b28832c6-8cc6-4a6c-b966-986211b180fc/Doc.1056-19-EN-ACSH%20CMD_Opinion_benzene%20Adoped%2004062019.pdf

επιστημονικής βάσης είναι απαραίτητη για την τεκμηρίωση κάθε μέτρου για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας, ιδίως όσον αφορά τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες. Από αυτή την άποψη, με στόχο την συνεκτίμηση των επιστημονικών συμβουλών και σε συμφωνία με την ανακοίνωση της Επιτροπής «Ασφαλέστερη και υγιέστερη εργασία για όλους»³⁵, της 10ης Ιανουαρίου 2017, η Επιτροπή ζητά συμβουλές από την Επιτροπή Αξιολόγησης Κινδύνων (RAC) του ECHA.

Η RAC συγκεντρώνει υψηλής ποιότητας συγκριτικές και αναλυτικές γνώσεις και εξασφαλίζει ότι οι προτάσεις, οι αποφάσεις και η πολιτική της Επιτροπής σχετικά με την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων βασίζονται σε αξιόπιστα επιστημονικά στοιχεία. Τα μέλη της RAC είναι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες με πολλά προσόντα και υψηλή εξειδίκευση, που επιλέγονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Παρέχουν στην Επιτροπή γνωμοδοτήσεις οι οποίες είναι χρήσιμες για την ανάπτυξη της πολιτικής της ΕΕ για την προστασία των εργαζομένων.

Στο πλαίσιο της παρούσας πρωτοβουλίας, η RAC παρείχε τρεις επιστημονικές γνώμες σχετικά με τις OEL για το ακρυλονιτρίλιο³⁶, τις ενώσεις του νικελίου³⁷ και το βενζόλιο³⁸, στις οποίες αξιολογεί τις επιδράσεις των χημικών παραγόντων στην υγεία των εργαζομένων βάσει αξιόπιστων επιστημονικών στοιχείων. Η RAC συνέδραμε την Επιτροπή, ιδίως κατά την αξιολόγηση των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων και την υποβολή προτεινόμενων OEL για την προστασία των εργαζομένων από χημικούς κινδύνους, που θα πρέπει να οριστούν σε επίπεδο ΕΕ σύμφωνα με την οδηγία. Αν και στο πλαίσιο της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες δεν προτείνονται βιολογικές οριακές τιμές, η RAC συνέστησε βιολογικές οριακές τιμές για το ακρυλονιτρίλιο και το βενζόλιο.

Μετά τη διαβούλευση σε δύο στάδια με τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους, η Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης της Επιτροπής δημοσίευσε, στις 9 Μαΐου 2018, ανοιχτή πρόσκληση υποβολής προσφορών³⁹. Σκοπός ήταν η διενέργεια αξιολόγησης των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων μιας σειράς επιλογών πολιτικής σχετικά με την προστασία της υγείας των εργαζομένων από κινδύνους που απορρέουν από πιθανή έκθεση σε ορισμένες ουσίες στον χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένων του ακρυλονιτρίλιου, των ενώσεων του νικελίου και του βενζολίου. Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 3 Σεπτεμβρίου 2018 και διήρκεσε 11 μήνες. Το αποτέλεσμα της εν λόγω μελέτης αποτέλεσε την κύρια βάση της έκθεσης εκτίμησης επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση.

³⁵ Βλ. υποσημείωση 6.

³⁶ Γνώμη της RAC σχετικά με το ακρυλονιτρίλιο

Διατίθεται στη διεύθυνση: https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/acrylonitrile_opinion_en.pdf/102477c9-a961-2c96-5c4d-76fcd856ac19

³⁷ Γνώμη της RAC σχετικά με το νικέλιο και τις ενώσεις του

Διατίθεται στη διεύθυνση: https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/nickel_opinion_en.pdf/9e050da5-b45c-c8e5-9e5e-a1a2ce908335

³⁸ Γνώμη της RAC σχετικά με το βενζόλιο

Διατίθεται στη διεύθυνση: https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/benzene_opinion_en.pdf/4fec9aac-9ed5-2aae-7b70-5226705358c7

³⁹ Τα έγγραφα της πρόσκλησης υποβολής προσφορών διατίθενται στη διεύθυνση: <https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=3559&locale=el>

Εκτίμηση επιπτώσεων

Η παρούσα πρόταση υποστηρίζεται από εκτίμηση επιπτώσεων. Η έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων εξετάστηκε από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου στις 27 Μαΐου 2020 και έλαβε θετική γνώμη με επιφυλάξεις. Οι επιφυλάξεις αυτές εξετάστηκαν επακολούθως στην τελική έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων.

Για καθέναν από τους τρεις καρκινογόνους παράγοντες εξετάστηκαν, για διαφορετικές οριακές τιμές και/ή ενδείξεις (ένδειξη για το δέρμα και ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού συστήματος και του δέρματος), οι ακόλουθες επιλογές:

- ένα βασικό σενάριο για μη λήψη περαιτέρω μέτρων από την ΕΕ για καθέναν από τους χημικούς παράγοντες τους οποίους αφορά η παρούσα πρωτοβουλία (επιλογή 1).
- πέραν του βασικού σεναρίου, εξετάστηκαν εναλλακτικές επιλογές για τις OEL στο επίπεδο που πρότεινε η ACSH, καθώς και σε πρόσθετα σημεία αναφοράς (π.χ. στην αυστηρότερη οριακή τιμή μεταξύ των τιμών που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, OEL που προτάθηκαν από τη RAC).

Αρκετές άλλες επιλογές απορρίφθηκαν σε πρώιμο στάδιο, καθώς θεωρήθηκαν δυσανάλογες ή λιγότερο αποτελεσματικές για την επίτευξη των στόχων της παρούσας πρωτοβουλίας. Οι επιλογές που απορρίφθηκαν σχετίζονται είτε με τον τρόπο καθορισμού των OEL είτε με την επιλογή άλλου μέσου, ή με την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (MME). Οι επιλογές που απορρίφθηκαν και αφορούσαν τον τρόπο καθορισμού των OEL ήταν η απαγόρευση της χρήσης των καρκινογόνων χημικών παραγόντων και η υιοθέτηση της αυστηρότερης OEL μεταξύ των κρατών μελών. Τα άλλα μέσα που εξετάστηκαν ήταν οι ειδικές ανά κλάδο επιστημονικές πληροφορίες χωρίς τροποποίηση της οδηγίας, βασιζόμενα στην αγορά μέσα, η αυτορρύθμιση της βιομηχανίας, η ρύθμιση δυνάμει άλλων νομοθετικών μέσων της ΕΕ (κανονισμός REACH) και έγγραφα καθοδήγησης. Εκτός αυτού, απορρίφθηκε και η θέσπιση λύσεων για τις MME καθώς ένας πολύ μεγάλος αριθμός Ευρωπαίων εργαζομένων δεν θα καλύπτονταν στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας.

Για κάθε χημικό παράγοντα διενεργήθηκε ανάλυση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των διαφόρων επιλογών πολιτικής. Τα αποτελέσματα της εν λόγω μελέτης παρουσιάζονται στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση. Η σύγκριση των επιλογών πολιτικής και ο προσδιορισμός της προτιμότερης από αυτές έγιναν με βάση τα ακόλουθα κριτήρια: την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή. Το κόστος και τα οφέλη υπολογίστηκαν για διάστημα 60 ετών, σύμφωνα με τον μελλοντικό φόρτο καρκίνου όπως εκτιμήθηκε για την ίδια περίοδο, ώστε να ληφθεί δεόντως υπόψη η λανθάνουσα περίοδος της νόσου. Όλα τα επιμέρους βήματα πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας⁴⁰.

Τα μέτρα που προκύπτουν βάσει των γνωμοδοτήσεων της ACSH προκρίθηκαν και μετασχηματίστηκαν σε νομοθετικές διατάξεις για το σύνολο των χημικών παραγόντων της παρούσας πρότασης, συμπεριλαμβανομένων και μεταβατικών περιόδων για τις τρεις ουσίες. Αυτά τα μεταβατικά μέτρα θα δώσουν στις επιχειρήσεις μεγαλύτερα χρονικά περιθώρια ώστε

⁴⁰ Διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_el

να προβούν στις κατάλληλες επενδύσεις βελτιώνοντας παράλληλα την προστασία των εργαζομένων. Πράγματι, αν και το ετήσιο κόστος ανά επιχείρηση αναμένεται να είναι βιώσιμο, οι περισσότερες επενδύσεις σε μέτρα διαχείρισης του κινδύνου αναμένεται να πραγματοποιηθούν στην αρχή της 60ετούς περιόδου που λαμβάνεται υπόψη στους υπολογισμούς. Όσον αφορά το ακρυλονιτρίλιο και το βενζόλιο, η OEL θα εφαρμοστεί μετά την παρέλευση 4ετούς μεταβατικής περιόδου από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας. Επιπλέον, θα εφαρμοστεί μεταβατική OEL για το βενζόλιο δύο έως και τέσσερα έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας. Τα μεταβατικά αυτά μέτρα θεωρούνται αναγκαία και επαρκή ώστε να δοθεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να πραγματοποιήσουν τις απαιτούμενες επενδύσεις. Στη συγκεκριμένη περίπτωση των ενώσεων του νικελίου, τα μεταβατικά μέτρα θα εφαρμοστούν έως τις 17 Ιανουαρίου 2025 προκειμένου να διασφαλιστεί η εναρμόνιση με τα μεταβατικά μέτρα που θεσπίστηκαν για το χρώμιο VI⁴¹, τα οποία ομοίως ισχύουν έως τις 17 Ιανουαρίου 2025. Πράγματι, και οι δύο ομάδες ουσιών (ενώσεις του νικελίου και ενώσεις του χρωμίου VI) απαντούν συχνά στους ίδιους τομείς και, ενίοτε, στις ίδιες διαδικασίες. Σύμφωνα με ομόφωνη σύσταση της ACSH⁴², η μείωση της έκθεσης στις ενώσεις του νικελίου και στις ενώσεις του χρωμίου VI πρέπει να συντονιστεί και μπορεί να επωφεληθεί από συνέργειες. Βάσει της ανάλυσης της ανωτέρω πρότασης, καθώς και των δεδομένων που προέκυψαν από εξωτερική μελέτη, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμη τη θέσπιση μεταβατικών περιόδων για τις τρεις ουσίες.

Αντίκτυπος στους εργαζομένους

Όσον αφορά τον αντίκτυπο στους εργαζομένους, η παρούσα πρωτοβουλία αναμένεται να αποφέρει οφέλη όσον αφορά την αποφυγή κρουσμάτων καρκίνου και άλλων σοβαρών ασθενειών, ενώ παράλληλα θα περιορίσει συνέπειες όπως η ταλαιπωρία των εργαζομένων και των οικογενειών που τους φροντίζουν, η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής ή η υπονόμευση της ευημερίας.

Τα μεγαλύτερα αξιολογήσιμα οφέλη αναμένονται σε σχέση με τις ενώσεις του νικελίου και το βενζόλιο. Η προκρινόμενη πρόταση αναμένεται όντως να έχει ως αποτέλεσμα:

- Ακρυλονιτρίλιο: αποφυγή έως και 12 κρουσμάτων καρκίνου στον εγκέφαλο, 408 περιστατικών ρινικού ερεθισμού και αποτιμώμενο όφελος για την υγεία ύψους 440 000-5 800 000 EUR.
- Ενώσεις του νικελίου: αποφυγή 133 κρουσμάτων καρκίνου του πνεύμονα, 702 περιπτώσεων θνησιμότητας από πνευμονικές παθήσεις και 80 αποβολών, και αποτιμώμενο όφελος για την υγεία ύψους 72-92 εκατ. EUR.
- Βενζόλιο: αποφυγή 182 κρουσμάτων λευχαιμίας και 189 περιστατικών λευκοπενίας, και αποτιμώμενο όφελος για την υγεία ύψους 121-198 εκατ. EUR.

Αντίκτυπος στους εργοδότες

Όσον αφορά τον αντίκτυπο στους εργοδότες, η παρούσα πρωτοβουλία θα μπορούσε να συνεπάγεται μεγαλύτερο κόστος για τις επιχειρήσεις οι οποίες θα πρέπει να εφαρμόσουν πρόσθετα μέτρα προστασίας και πρόληψης. Ωστόσο, οι επενδύσεις αυτές θα αντιστοιχούν σε

⁴¹ [EE L 345 της 27.12.2017, σ. 87.](#)

⁴² Βλ. υποσημείωση 33.

μικρό ποσοστό του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων. Οι επενδύσεις σε μέτρα προστασίας θα βοηθήσουν περαιτέρω τις επιχειρήσεις να αποφύγουν το κόστος λόγω απουσιών του προσωπικού και μειωμένης παραγωγικότητας, το οποίο ειδικά θα προέκυπτε εξαιτίας προβλημάτων υγείας.

Επιπλέον, προβλέπονται μεταβατικά μέτρα για τις τρεις ουσίες ώστε να έχουν οι επιχειρήσεις μεγαλύτερα χρονικά περιθώρια για να προβούν στις απαραίτητες επενδύσεις βελτιώνοντας παράλληλα την προστασία των εργαζομένων. Πράγματι, αν και το ετήσιο κόστος ανά επιχείρηση αναμένεται να είναι βιώσιμο, οι περισσότερες επενδύσεις σε μέτρα διαχείρισης του κινδύνου αναμένεται να πραγματοποιηθούν στην αρχή της 60ετούς περιόδου που λαμβάνεται υπόψη στους υπολογισμούς.

Η πρόταση δεν συνεπάγεται πρόσθετες υποχρεώσεις πληροφόρησης και συνεπώς δεν θα οδηγήσει σε αύξηση του διοικητικού φόρτου των επιχειρήσεων.

Αντίκτυπος στο περιβάλλον

Όσον αφορά τον αντίκτυπο στο περιβάλλον, η θέσπιση της OEL για το ακρυλονιτρίλιο δεν θα έχει ως αποτέλεσμα την περαιτέρω εγκατάσταση συστημάτων εξαερισμού με τοπική απαγωγή τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αυξημένες εκπομπές στην ατμόσφαιρα. Κανένα από τα πιθανά μέτρα διαχείρισης του κινδύνου για τη συμμόρφωση προς την προτιμώμενη επιλογή για το ακρυλονιτρίλιο δεν αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στις εκλύσεις του ακρυλονιτρίλιου στο νερό. Η καθιέρωση της προτιμώμενης επιλογής για τις ενώσεις του νικελίου δεν αναμένεται να μεταβάλει σημαντικά τις συνολικές εκλύσεις των ενώσεων του νικελίου στο περιβάλλον. Κατά συνέπεια, ο καθορισμός OEL σε επίπεδο ΕΕ για το ακρυλονιτρίλιο και τις ενώσεις του νικελίου δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερες εκλύσεις και δεν θα έχει αντίκτυπο στο περιβάλλον. Όσον αφορά το βενζόλιο, η μείωση της υφιστάμενης OEL σε επίπεδο ΕΕ θα περιορίσει ακόμη και τις διαφεύγουσες ή διάχυτες εκπομπές σε ορισμένους τομείς.

Αντίκτυπος στα κράτη μέλη / στις εθνικές αρχές

Όσον αφορά τον αντίκτυπο στα κράτη μέλη / στις εθνικές αρχές, τα κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει OEL στο επίπεδο των οριακών τιμών οι οποίες καθορίζονται στην παρούσα πρωτοβουλία θα επηρεαστούν λιγότερο από τα κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει υψηλότερες OEL ή δεν έχουν θεσπίσει καμία OEL. Αν και οι διοικητικές δαπάνες και οι δαπάνες επιβολής της νομοθεσίας θα διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, δεν αναμένεται να είναι σημαντικές. Οι αρχές ενδέχεται να επιβαρυνθούν με πρόσθετες διοικητικές δαπάνες για τις ανάγκες πληροφόρησης και εκπαίδευσης του προσωπικού, καθώς και για την αναθεώρηση των καταλόγων ελέγχου συμμόρφωσης. Ωστόσο, οι εν λόγω δαπάνες είναι μικρές σε σύγκριση με τις συνολικές δαπάνες λειτουργίας των εθνικών αρχών επιβολής της νομοθεσίας.

Βάσει της πείρας που έχει συγκεντρωθεί από το έργο της Επιτροπής Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC) και δεδομένου του τρόπου με τον οποίο τα μέτρα εφαρμογής οργανώνονται στα διάφορα κράτη μέλη, είναι απίθανο η θέσπιση νέων οριακών τιμών μέσω της οδηγίας να έχει οποιονδήποτε αντίκτυπο επί των συνολικών δαπανών των επισκέψεων επιθεώρησης. Αυτές προγραμματίζονται κατά κύριο λόγο ανεξάρτητα από τις προβλέψεις της πρότασης, συχνά κατόπιν καταγγελιών που υποβλήθηκαν στη διάρκεια ενός δεδομένου έτους και/ή

σύμφωνα με τις στρατηγικές επιθεώρησης που ορίζει μια δεδομένη αρχή, οι οποίες πιθανόν να απευθύνονται στους σχετικούς κλάδους της βιομηχανίας στους οποίους απαντούν οι συγκεκριμένες χημικές ουσίες. Πρέπει επίσης να προστεθεί ότι η ύπαρξη OEL, με τις οποίες θεσπίζονται ανώτατα επίπεδα έκθεσης, διευκολύνει το έργο των επιθεωρητών, παρέχοντας ένα χρήσιμο εργαλείο για τους ελέγχους συμμόρφωσης.

Επιπλέον, η παρούσα πρωτοβουλία αναμένεται επίσης ότι θα συμβάλει, μέσω της πρόληψης προβλημάτων υγείας, στη μείωση της οικονομικής ζημίας που υφίστανται τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και υγειονομικής περίθαλψης των κρατών μελών. Τα οφέλη για τις δημόσιες αρχές αναμένεται μάλιστα να είναι μεγαλύτερα από τις δαπάνες.

Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου

Επιπτώσεις στις ΜΜΕ

Η παρούσα πρόταση δεν προβλέπει ευνοϊκότερα καθεστώτα για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις ή τις ΜΜΕ. Βάσει της οδηγίας, οι ΜΜΕ δεν εξαιρούνται από την υποχρέωση να εξαλείφουν ή να περιορίζουν στο ελάχιστο τους κινδύνους που απορρέουν από την επαγγελματική έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες.

Για πολλούς από τους καρκινογόνους παράγοντες που καλύπτονται από την παρούσα πρωτοβουλία υπάρχουν ήδη OEL σε εθνικό επίπεδο, έστω κι αν το επίπεδο των τιμών αυτών διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Η καθιέρωση των οριακών τιμών που προβλέπονται από την παρούσα πρόταση δεν αναμένεται να έχει αντίκτυπο στις ΜΜΕ που εδρεύουν/είναι εγκατεστημένες σε κράτη μέλη όπου οι εθνικές οριακές τιμές είναι είτε ίσες είτε χαμηλότερες από τις προτεινόμενες. Ωστόσο, θα υπάρξει κάποιος οικονομικός αντίκτυπος στα κράτη μέλη (και στους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι εκεί) στα οποία ισχύουν επί του παρόντος υψηλότερα επίπεδα επαγγελματικής έκθεσης για τους καρκινογόνους παράγοντες τους οποίους αφορά η πρόταση.

Ακρυλονιτρίλιο χρησιμοποιούν κυρίως μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ μεγάλο μερίδιο των σχετικών κλάδων της βιομηχανίας που χειρίζονται ενώσεις του νικελίου και βενζόλιο αντιπροσωπεύεται από μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Όσον αφορά το σύνολο των ουσιών που εξετάζονται στην παρούσα πρωτοβουλία, οι επενδύσεις που απαιτούνται από τις ΜΜΕ θα αντιστοιχούν σε μικρό μερίδιο του κύκλου εργασιών τους κατά τα επόμενα 60 έτη. Ελάχιστες μόνο από τις ΜΜΕ τις οποίες αφορά η χρήση των ενώσεων του νικελίου ενδέχεται να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στη συμμόρφωσή τους προς την προτιμώμενη επιλογή. Ως εκ τούτου, έχουν συμπεριληφθεί στη δέσμη προτιμώμενων επιλογών για όλες τις ουσίες μεταβατικές περίοδοι με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Αντίκτυπος στην ανταγωνιστικότητα ή στο διεθνές εμπόριο της ΕΕ

Η παρούσα πρωτοβουλία θα έχει θετικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό εντός της εσωτερικής αγοράς μειώνοντας τις ανταγωνιστικές διαφορές μεταξύ επιχειρήσεων που λειτουργούν σε κράτη μέλη με διαφορετικές OEL και παρέχοντας μεγαλύτερη βεβαιότητα όσον αφορά το εφαρμοστέο όριο έκθεσης σε ολόκληρη την ΕΕ.

Παρότι η παρούσα πρωτοβουλία θα έχει ως αποτέλεσμα τη θέσπιση αυστηρότερων OEL σε σύγκριση με ορισμένες από τις κύριες ανταγωνίστριες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην εξωτερική ανταγωνιστικότητα των

επιχειρήσεων της ΕΕ. Όπως προαναφέρθηκε, στην πλειονότητα των περιπτώσεων οι πρόσθετες δαπάνες ανά επιχείρηση δεν είναι σημαντικές.

Επιπλέον, οι OEL που θεσπίζονται σε χώρες εκτός ΕΕ δεν είναι κατ' ανάγκη συγκρίσιμες με τις οριακές τιμές στην ΕΕ. Οι μέθοδοι καθορισμού και η εφαρμογή των OEL διαφέρουν σημαντικά μεταξύ δικαιοδοσιών λόγω, για παράδειγμα, διαφορετικών προσεγγίσεων ως προς το αν και το πώς μπορούν να ληφθούν υπόψη κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες, διαφορών ως προς τη δυνατότητα επιβολής της νομοθεσίας ή προσδοκιών όσον αφορά τη συμμόρφωση, τη χρήση επιστημονικών στοιχείων και αναλυτικών μεθόδων, τις εργασιακές σχέσεις και τους ρόλους που διαδραματίζουν ο κλάδος, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων και άλλοι. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να επιδεικνύεται προσοχή όσον αφορά την πραγματοποίηση συγκρίσεων και την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τιμές οι οποίες ενδέχεται να μην είναι άμεσα συγκρίσιμες.

Θεμελιώδη δικαιώματα

Ο αντίκτυπος στα θεμελιώδη δικαιώματα κρίνεται θετικός, κυρίως όσον αφορά το άρθρο 2 (δικαίωμα στη ζωή) και το άρθρο 31 (δικαίωμα σε δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας όσον αφορά την προσωπική υγεία, ασφάλεια και αξιοπρέπεια).

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν απαιτεί πρόσθετους δημοσιονομικούς πόρους ή πόρους προσωπικού για τον προϋπολογισμό της ΕΕ ή για φορείς που έχουν συγκροτηθεί από την ΕΕ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων

Ο αριθμός επαγγελματικών ασθενειών και κρουσμάτων καρκίνου που συνδέονται με την εργασία στην ΕΕ και η μείωση των δαπανών που σχετίζονται με τον επαγγελματικό καρκίνο για τους οικονομικούς φορείς και τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στην ΕΕ αποτελούν τους βασικούς δείκτες στο πλαίσιο της παρακολούθησης των επιπτώσεων της παρούσας οδηγίας. Η παρακολούθηση του πρώτου δείκτη αναφέρεται στα διαθέσιμα δεδομένα που συλλέγονται από τη Eurostat, στα στοιχεία που γνωστοποιούνται από τους εργοδότες στις αρμόδιες εθνικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 8 της οδηγίας και μπορούν να τεθούν στη διάθεση της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας, και στα δεδομένα που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη στις εθνικές τους εκθέσεις εφαρμογής σύμφωνα με το άρθρο 17α της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ. Η παρακολούθηση του δεύτερου δείκτη απαιτεί τη σύγκριση ανάμεσα στα δεδομένα της εκτίμησης σχετικά με τον φόρτο του επαγγελματικού καρκίνου με όρους οικονομικής ζημίας και δαπανών υγειονομικής περίθαλψης και στα δεδομένα που συλλέγονται επακολούθως σχετικά με τα ζητήματα αυτά, μετά την έγκριση της αναθεώρησης.

Όσον αφορά τη μεταφορά των καθορισθεισών οριακών τιμών στο εθνικό δίκαιο, θα διενεργηθεί αξιολόγηση συμμόρφωσης δύο σταδίων (έλεγχοι μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και συμμόρφωσης). Η αξιολόγηση της πρακτικής εφαρμογής των προτεινόμενων τροποποιήσεων θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης που θα διενεργεί η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 17α της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ. Την

παρακολούθηση της εφαρμογής και της επιβολής θα αναλάβουν οι εθνικές αρχές, ιδίως οι εθνικές επιθεωρήσεις εργασίας.

Σε επίπεδο ΕΕ, η SLIC θα εξακολουθήσει να ενημερώνει την Επιτροπή για κάθε πρακτικό πρόβλημα που σχετίζεται με την επιβολή της οδηγίας 2004/37/ΕΚ, συμπεριλαμβανομένων των δυσκολιών που αφορούν τη συμμόρφωση με τις δεσμευτικές οριακές τιμές. Επιπλέον, η SLIC θα εξακολουθήσει να αξιολογεί τις αναφερθείσες περιπτώσεις, να ανταλλάσσει πληροφορίες και ορθές πρακτικές στο πλαίσιο αυτό και, εφόσον απαιτείται, να αναπτύσσει υποστηρικτικά εργαλεία επιβολής, όπως η παροχή καθοδήγησης.

Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή το κείμενο των εθνικών διατάξεων με τις οποίες μεταφέρεται η οδηγία στο εσωτερικό τους δίκαιο, καθώς και πίνακα αντιστοιχίας μεταξύ των εν λόγω διατάξεων και των διατάξεων της οδηγίας. Για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση προς τις ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζει η πρόταση, χρειάζεται να παρασχεθούν σαφείς πληροφορίες σχετικά με τη μεταφορά των νέων διατάξεων. Ο εκτιμώμενος πρόσθετος διοικητικός φόρτος που συνεπάγεται η παροχή επεξηγηματικών εγγράφων δεν είναι δυσανάλογος (πρόκειται για μια εφάπαξ διαδικασία η οποία δεν θα απαιτήσει την εμπλοκή πολλών φορέων). Η σύνταξη των επεξηγηματικών εγγράφων μπορεί να γίνει πιο αποδοτικά από τα κράτη μέλη.

Με βάση τα ανωτέρω, συνιστάται τα κράτη μέλη να αναλάβουν να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή τα μέτρα μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό τους δίκαιο παρέχοντας ένα ή περισσότερα έγγραφα στα οποία θα επεξηγείται η σχέση ανάμεσα στα συστατικά στοιχεία της οδηγίας και στα αντίστοιχα μέρη των νομοθετικών πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης

Άρθρο 1

Το άρθρο 1 αναφέρει ότι η οδηγία 2004/37/ΕΚ τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα της παρούσας οδηγίας. Δύο νέες ουσίες προστίθενται στο παράρτημα ΙΙΙ, διευρύνοντας τον κατάλογο των δεσμευτικών οριακών τιμών σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες συνοδεύονται από ένδειξη «δέρμα» για το ακρυλονιτρίλιο και ένδειξη «ευαισθητοποίηση του δέρματος και του αναπνευστικού συστήματος» για τις ενώσεις νικελίου. Η οριακή τιμή για μία υφιστάμενη ουσία στο παράρτημα ΙΙΙ, συγκεκριμένα το βενζόλιο, επικαιροποιήθηκε, ενώ διατηρήθηκε η σχετική ένδειξη «δέρμα». Μεταβατικά μέτρα για αυτές τις τρεις ουσίες προβλέπονται στην τελευταία στήλη του πίνακα.

Άρθρα 2 έως 4

Τα άρθρα 2 έως 4 περιλαμβάνουν τις συνήθεις διατάξεις περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. Ειδικότερα, το άρθρο 3 αναφέρεται στην ημερομηνία έναρξης ισχύος της οδηγίας.

Παράρτημα

Ο όρος «οριακή τιμή» που χρησιμοποιείται στο παράρτημα ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο γ) της οδηγίας. Οι οριακές τιμές αφορούν την έκθεση διά της εισπνοής και περιγράφουν το μέγιστο επίπεδο συγκέντρωσης ενός δεδομένου χημικού παράγοντα στον αέρα, πάνω από το οποίο οι εργαζόμενοι δεν θα πρέπει να εκτίθενται, κατά μέσο όρο, επί μια καθορισμένη χρονική περίοδο.

Η ένδειξη «δέρμα» αποδίδεται σε έναν χημικό παράγοντα, το ακρυλονιτρίλιο, για τον οποίο η RAC έχει κρίνει ότι είναι πιθανή η αύξηση της συνολικής επιβάρυνσης του οργανισμού λόγω απορρόφησης από το δέρμα, με αποτέλεσμα να εγείρονται ανησυχίες σχετικά με πιθανές συνέπειες για την υγεία. Η ένδειξη «δέρμα» επισημαίνει το ενδεχόμενο σημαντικής διείσδυσης μέσω του δέρματος. Η ένδειξη «ευαισθητοποίηση του δέρματος» αποδίδεται σε έναν χημικό παράγοντα, τις ενώσεις νικελίου, για τον οποίο η RAC έχει κρίνει ότι η έκθεση μπορεί να προκαλέσει ανεπιθύμητες δερματικές αντιδράσεις. Η ένδειξη «ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού συστήματος» αποδίδεται σε έναν χημικό παράγοντα, τις ενώσεις νικελίου, για τον οποίο η RAC έχει κρίνει ότι η έκθεση διά της εισπνοής μπορεί να προκαλέσει ανεπιθύμητες αντιδράσεις στο αναπνευστικό σύστημα. Οι εργοδότες υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τέτοιες ενδείξεις, όταν διενεργούν εκτιμήσεις κινδύνων και όταν εφαρμόζουν μέτρα πρόληψης και προστασίας για συγκεκριμένους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες σύμφωνα με την οδηγία.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 153 παράγραφος 2 στοιχείο β) σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η οδηγία 2004/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³ στοχεύει στην προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλειά τους λόγω έκθεσης σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες στον χώρο εργασίας. Στην εν λόγω οδηγία προβλέπεται ένα ομοιογενές επίπεδο προστασίας από τους κινδύνους που συνδέονται με την επαγγελματική έκθεση σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, μέσω ενός πλαισίου γενικών αρχών, προκειμένου τα κράτη μέλη να είναι σε θέση να διασφαλίζουν τη συνεπή εφαρμογή ελάχιστων απαιτήσεων. Οι εν λόγω ελάχιστες απαιτήσεις αποσκοπούν στην προστασία των εργαζομένων σε ενωσιακό επίπεδο. Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν αυστηρότερες διατάξεις.
- (2) Η αρχή 10 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων⁴, ο οποίος διακηρύχθηκε από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στο πλαίσιο της κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη δίκαιη απασχόληση και την ανάπτυξη στις 17 Νοεμβρίου 2017, προβλέπει το δικαίωμα των εργαζομένων σε υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας και της ασφάλειάς τους στην εργασία, το

¹ ΕΕ C της , σ. .

² ΕΕ C της , σ. .

³ Οδηγία 2004/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία (έκτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου) ([ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 50](#)).

⁴ Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, Νοέμβριος 2017, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_el.pdf

οποίο περιλαμβάνει την προστασία από την έκθεση σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στον χώρο εργασίας.

- (3) Οι δεσμευτικές οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης αποτελούν σημαντική συνιστώσα των γενικών ρυθμίσεων για την προστασία των εργαζομένων που θεσπίζει η οδηγία 2004/37/EK και δεν πρέπει να υπερβαίνονται. Θα πρέπει να καθοριστούν οι οριακές τιμές και άλλες άμεσα σχετιζόμενες διατάξεις για όλους εκείνους τους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες για τους οποίους οι διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων, το επιτρέπουν.
- (4) Η συμμόρφωση προς τις δεσμευτικές οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης δεν θίγει τις λοιπές υποχρεώσεις των εργοδοτών βάσει της οδηγίας 2004/37/EK, όπως η μείωση της χρήσης καρκινογόνων και μεταλλαξιογόνων παραγόντων στον χώρο εργασίας, η πρόληψη ή η μείωση της έκθεσης των εργαζομένων σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες και τα μέτρα που θα πρέπει να υλοποιηθούν προς τον σκοπό αυτόν. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν, στον βαθμό που είναι τεχνικά εφικτό, την αντικατάσταση του καρκινογόνου ή μεταλλαξιογόνου παράγοντα από ουσία, μείγμα ή διαδικασία που δεν είναι επικίνδυνη ή είναι λιγότερο επικίνδυνη για την υγεία των εργαζομένων, τη χρήση κλειστού συστήματος ή άλλα μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση του επιπέδου έκθεσης των εργαζομένων.
- (5) Η παρούσα οδηγία ενισχύει την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στον χώρο εργασίας τους. Νέες οριακές τιμές θα πρέπει να καθοριστούν στην οδηγία 2004/37/EK υπό το φως των διαθέσιμων πληροφοριών, περιλαμβανομένων νέων επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων, και θα πρέπει να βασίζονται σε ενδελεχή εκτίμηση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων και της διαθεσιμότητας πρωτοκόλλων και τεχνικών για τη μέτρηση του επιπέδου έκθεσης στον χώρο εργασίας. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει, αν είναι δυνατόν, να περιλαμβάνουν δεδομένα σχετικά με τον υπολειπόμενο κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, γνώμες της Επιτροπής Αξιολόγησης Κινδύνων (RAC) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA), καθώς και γνώμες της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ασφάλεια και την Υγεία στον Χώρο Εργασίας (ACSH). Οι πληροφορίες σχετικά με τον υπολειπόμενο κίνδυνο που διατίθενται δημοσίως σε ενωσιακό επίπεδο είναι πολύτιμες για τις μελλοντικές εργασίες προκειμένου να περιορίζονται οι κίνδυνοι από την επαγγελματική έκθεση σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες.
- (6) Σύμφωνα με τις συστάσεις των RAC και ACSH, όπου είναι δυνατόν, καθορίζονται οριακές τιμές για την έκθεση διά της εισπνοής σε σχέση με μέση χρονικά σταθμισμένη περίοδο αναφοράς οκτώ ωρών (οριακές τιμές μακροχρόνιας έκθεσης) και, για ορισμένους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες, σε σχέση με συντομότερη περίοδο αναφοράς, γενικά μέση χρονικά σταθμισμένη περίοδο αναφοράς δεκαπέντε λεπτών (οριακές τιμές βραχυχρόνιας έκθεσης), προκειμένου να περιοριστούν, όσο είναι δυνατόν, οι συνέπειες που προκύπτουν από βραχυχρόνια έκθεση.
- (7) Είναι αναγκαίο να εξετάζονται, εκτός της εισπνοής, άλλες οδοί απορρόφησης όλων των καρκινογόνων και μεταλλαξιογόνων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας διείσδυσης μέσω του δέρματος, ώστε να εξασφαλίζεται το καλύτερο δυνατό επίπεδο προστασίας.
- (8) Η αξιολόγηση των συνεπειών που έχουν για την υγεία οι καρκινογόνοι παράγοντες που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας οδηγίας βασίστηκε στη σχετική

επιστημονική εμπειρογνωσία της RAC. Βάσει συμφωνίας για το επίπεδο υπηρεσιών που έχει υπογραφεί μεταξύ της ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης και του ECHA, η RAC παρέχει επιστημονικές αξιολογήσεις σχετικά με τα τοξικολογικά χαρακτηριστικά καθεμίας από τις επιλεγμένες χημικές ουσίες προτεραιότητας όσον αφορά τις δυσμενείς επιδράσεις τους στην υγεία των εργαζομένων.

- (9) Το ακρυλονιτρίλιο πληροί τα κριτήρια ταξινόμησης ως καρκινογόνος παράγοντας (κατηγορία 1B) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵ και, επομένως, είναι καρκινογόνος παράγοντας κατά την έννοια της οδηγίας 2004/37/ΕΚ. Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων, είναι δυνατό να οριστεί μακροπρόθεσμη και βραχυπρόθεσμη οριακή τιμή για τον εν λόγω καρκινογόνο παράγοντα. Το ακρυλονιτρίλιο μπορεί επίσης να απορροφηθεί μέσω του δέρματος. Κρίνεται συνεπώς σκόπιμο να θεσπιστεί οριακή τιμή για το ακρυλονιτρίλιο στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2004/37/ΕΚ και να προστεθεί η ένδειξη «δέρμα». Η ACSH, βάσει της γνωμοδότησης της RAC, συμφώνησε με τη χρησιμότητα της βιολογικής παρακολούθησης για το ακρυλονιτρίλιο. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη της καθοδήγησης σχετικά με την πρακτική χρήση της βιολογικής παρακολούθησης.
- (10) Όσον αφορά το ακρυλονιτρίλιο, η συμμόρφωση με οριακή τιμή 1 mg/m³ (0,45 ppm) και με βραχυπρόθεσμη οριακή τιμή 4 mg/m³ (1,8 ppm) ενδεχομένως να είναι βραχυπρόθεσμα δύσκολη. Θα πρέπει να θεσπιστεί μεταβατική περίοδος τεσσάρων ετών μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας με την έναρξη της οποίας εφαρμόζονται οι εν λόγω οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης (OEL).
- (11) Οι ενώσεις του νικελίου πληρούν τα κριτήρια ταξινόμησης ως καρκινογόνου παράγοντα (κατηγορία 1A) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 και, επομένως, είναι καρκινογόνοι παράγοντες κατά την έννοια της οδηγίας 2004/37/ΕΚ. Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων, είναι δυνατό να οριστούν οριακές τιμές για την εν λόγω ομάδα καρκινογόνων παραγόντων. Η έκθεση σε ενώσεις του νικελίου στους χώρους εργασίας ενδέχεται να έχει επίσης ως αποτέλεσμα την ευαισθητοποίηση του δέρματος και του αναπνευστικού συστήματος. Επομένως, κρίνεται σκόπιμο να θεσπιστούν δύο οριακές τιμές τόσο για το εισπνεύσιμο όσο και για το αναπνεύσιμο κλάσμα των ενώσεων νικελίου στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2004/37/ΕΚ και να προστεθεί η ένδειξη «ευαισθητοποίηση του δέρματος και του αναπνευστικού συστήματος».
- (12) Όσον αφορά τις ενώσεις του νικελίου, η συμμόρφωση με οριακές τιμές 0,01 mg/m³ για το αναπνεύσιμο κλάσμα και 0,05 mg/m³ για το εισπνεύσιμο κλάσμα ενδεχομένως να είναι δύσκολη για ορισμένους κλάδους ή διαδικασίες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ειδικότερα η τήξη, τα διυλιστήρια και η συγκόλληση. Επιπλέον, δεδομένου ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν πανομοιότυπα μέτρα διαχείρισης του κινδύνου τόσο για τις ενώσεις του χρωμίου (VI) όσο και για τις ενώσεις του νικελίου, θα πρέπει να εναρμονιστούν τα μεταβατικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση της έκθεσης σε αυτές τις δύο ομάδες καρκινογόνων παραγόντων. Επομένως, θα πρέπει να θεσπιστεί μεταβατική περίοδος έως και τη 17η Ιανουαρίου 2025, κατά τη διάρκεια της

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32008R1272>.

οποίας θα πρέπει να εφαρμόζεται οριακή τιμή 0,1 mg/m³ για το εισπνεύσιμο κλάσμα των ενώσεων του νικελίου. Η εν λόγω μεταβατική περίοδος θα διασφαλίσει την εναρμόνιση με την ημερομηνία εφαρμογής της OEL για τις ενώσεις του χρωμίου (VI) η οποία θεσπίστηκε στην οδηγία 2017/2398/ΕΕ⁶.

- (13) Το βενζόλιο πληροί τα κριτήρια ταξινόμησης ως καρκινογόνου παράγοντα (κατηγορία 1Α) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 και, επομένως, είναι καρκινογόνος παράγοντας κατά την έννοια της οδηγίας 2004/37/ΕΚ. Το βενζόλιο μπορεί επίσης να απορροφηθεί μέσω του δέρματος. Η οριακή τιμή που καθορίζεται στο παράρτημα III της οδηγίας 2004/37/ΕΚ για το βενζόλιο θα πρέπει να αναθεωρηθεί με βάση τα νεότερα επιστημονικά δεδομένα και είναι σκόπιμο να διατηρηθεί η ένδειξη «δέρμα». Η ACSH, βάσει της γνωμοδότησης της RAC, συμφώνησε με τη χρησιμότητα της βιολογικής παρακολούθησης για το βενζόλιο. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη της καθοδήγησης σχετικά με την πρακτική χρήση της βιολογικής παρακολούθησης.
- (14) Όσον αφορά το βενζόλιο, η συμμόρφωση με αναθεωρημένη οριακή τιμή 0,2 ppm (0,66 mg/m³) ενδεχομένως να είναι βραχυπρόθεσμα δύσκολη για ορισμένους κλάδους. Θα πρέπει να θεσπιστεί μεταβατική περίοδος 4 ετών μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας. Από δύο έως και τέσσερα έτη μετά την έναρξη ισχύος, θα πρέπει να εφαρμόζεται μεταβατική οριακή τιμή 0,5 ppm (1,65 mg/m³).
- (15) Η Επιτροπή διενήργησε διαβούλευση σε δύο στάδια με τους κοινωνικούς εταίρους σε επίπεδο Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 154 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ζήτησε επίσης τη γνώμη της ACSH, η οποία διατύπωσε γνωμοδοτήσεις για όλες τις ουσίες προτεραιότητας που εξετάζονται στην παρούσα οδηγία και πρότεινε μία ή περισσότερες δεσμευτικές οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης για καθεμία από αυτές, καθώς και την αναγραφή ενδείξεων.
- (16) Οι οριακές τιμές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία πρέπει να ελέγχονται και να επανεξετάζονται τακτικά, ώστε να διασφαλίζεται συνοχή με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1907/2006⁷.
- (17) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλειά τους, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης των κινδύνων αυτών, που προέρχονται ή μπορούν να προέλθουν από την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες στην εργασία, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων του να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2017/2398 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017L2398>.

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32006R1907>.

(18) Καθόσον η παρούσα οδηγία αφορά την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στον χώρο εργασίας τους, θα πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο εντός δύο ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της.

(19) Επομένως, η οδηγία 2004/37/EK θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 2004/37/EK τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 2

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως [δύο έτη από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας]. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος